

Міністерство освіти і науки України
Національний університет «Полтавська політехніка
імені Юрія Кондратюка»

ПРІОРИТЕТИ РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Матеріали IV Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції

15 жовтня 2025 року

Полтава
2025

Титаренко Любов Михайлівна,
кандидат економічних наук, доцент
Національний університет «Полтавська політехніка
імені Юрія Кондратюка

АДАПТАЦІЯ НАЦІОНАЛЬНОГО РИНКУ ДО СПІЛЬНОГО РИНКУ ЄС

Економічні відносини України з Європейським Союзом є одним із стратегічних пріоритетів зовнішньоекономічної діяльності нашої країни. Такі відносини зафіксовані у низці національних нормативно-правових документів, насамперед, у Конституції України [1], Угоді про Асоціацію України з ЄС [2], документах, що засвідчують набуття нашою державою статусу кандидата у члени ЄС, її співпраці із Зоною Вільної Торгівлі ЄС [3].

Утворення спільного ринку ЄС мало на меті усунення будь-яких перешкод для торгівлі, бізнесу та комфортного життя людей в країнах Європейського Союзу. Наразі цей європейський ринок є одним із головних факторів, які роблять цей регіон дійсно сильним і привабливим проектом. Усунення перешкоди для руху товарів значно пожвавила комерційну діяльність, обіг коштів, товарів та послуг

Російська агресія вплинула не лише на напрямок торгівлі, але й змінила ролі країни-членів ЄС як торговельних партнерів України. Зокрема, відбулось зростання ролі країн, які безпосередньо межують з Україною. Наразі товарна структура торгівлі з ЄС також змінилась під впливом нових економічних умов, зокрема руйнувань виробничих потужностей та інфраструктури, міграції робочої сили, проблем з логістикою тощо.

Водночас на зовнішню торгівлю теж впливали рішення економічної політики усіх партнерів. Так для стабілізації експорту важливим фактором стало тимчасове покращення доступу до ринку ЄС завдяки скасуванню чинних ввізних мит, а також тарифних квот та захисних заходів для українських товарів на один рік, починаючи з червня 2022 року. Також динаміку імпорту визначали рішення як щодо критичного імпорту, так й щодо пільгових умов імпорту, зокрема, транспортних засобів.

Наразі ЄС зберігає позицію найважливішого торговельного партнера України, що підтверджує високу частку в товарообігу. Але суттєвий вплив мають безпекові виклики. Війна та її наслідки, зокрема проблеми з логістикою та виробництвом, впливають на торговельні потоки, хоча країна продовжує інтегруватися з ЄС.

Частка товарообігу України з ЄС у 2025 році перевищує половину загального товарообігу України, оскільки Європейський Союз є найбільшим торговельно-економічним партнером країни. Наприклад, за перше півріччя 2025 року експорт до ЄС становив 11,51 млрд доларів, що вказує на значну частку ЄС у загальному товарообігу [4]. Наша країна вже зарекомендувала себе як надійний партнер для країн-членів ЄС у таких важливих секторах, як сільське господарство, енергетика та ІТ-послуги. Аналітики доводять, що подальша інтеграція посилить конкурентоспроможність як України, так і ЄС.

Важливим для економічного відновлення є активна роль приватного капіталу. На сьогодні головне питання для приватного бізнесу – страхування воєнних ризиків діяльності в Україні. Експерти доводять, що ЄС і держави-члени мають заохочувати національні інституції, які страхують воєнні ризики, збільшувати пропозицію своїх послуг для інвестицій в Україну. Економічна інтеграція до спільного ринку ЄС є важливою для подолання наслідків війни, а також чинником підготовки до членства в ЄС. Водночас рівень готовності до розширення спільного ринку та включення в нього України залишається нерівномірним як серед країн-членів, так й серед різних стейкхолдерів і потребує постійної адвокації.

Для адаптації національного ринку України до ЄС мають використовуватися напрацювання в реалізації законодавства для ухвалення спільних рішень, що покращують доступ на ринки і забезпечують економічну конвергенцію нашої країни до спільного ринку ЄС. Доцільним є укладення нових угод про вільну торгівлю з партнерами ЄС для застосування преференційних правил кумуляції у визначенні походження товарів у межах Регіональної конвенції та побудові нових ланцюгів доданої вартості.

Список використаних джерел

1. Конституція України. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/Z960254K?an=116>.
2. Урядовий портал. Угода про асоціацію. URL: <https://www.kmu.gov.ua/diyalnist/yevropejska-integraciya/ugoda-pro-asociacyu>
3. Зона вільної торгівлі між Україною та ЄС. URL: <https://ukraine-eu.mfa.gov.ua/posolstvo/torgovelnо-ekonomichne-spivrobitnictvo-ukrayina-yes/zona-vilnoyi-torgivli-mizh-ukrayinoyu-ta-yes>
4. Зовнішня торгівля України товарами: підсумки I півріччя 2025 року. URL: <https://niss.gov.ua/doslidzhennya/mizhnarodni-vidnosyny/zovnishnya-torhivlya-ukrayiny-tovaramy-pidsumky-i-pivrichchya>
5. Результати Ukraine Recovery Conference 2025 у Римі: вплив на економічне відновлення України. URL: <https://niss.gov.ua/doslidzhennya/ekonomika/rezultaty-ukraine-recovery->